

Filozofická fakulta Univerzity Karlovy

Ústav etnologie

Celetná 20
116 42 Praha 1
Tel.: +420 221 619 622, 625
E-mail: ethno@ff.cuni.cz

POSUDEK VEDOUCÍHO BAKALÁŘSKÉ PRÁCE:

Subkultura hooligans u fotbalového klubu Bohemians Praha 1905

Autor práce: Martin Ďurica

Ústav etnologie FF UK, Praha 2016, 87 s., 13 s. příloh

Bakalářská práce Martina Ďuricy se zabývá analýzou subkultury hooligans, tedy “radikálních” fanoušků fotbalového klubu Bohemians Praha 1905. Fanoušci tohoto klubu patří z úhlu pohledu (nejen) sociálních věd k nejzajímavějším subkulturním uskupením tohoto typu u nás, především proto, že jsou v obecném mediálním diskurzu chápáni na základě svého údajného politického zaměření jako určitá “výjimka z pravidla” – zatímco drtivá většina podobných domácích uskupení bývá spojována s radikální až extrémistickou pravicí, respektive nacionalismem a rasismem, fanoušci klubu Bohemians Praha 1905 bývají stereotypně spojováni s opačným pólem politického spektra, tedy radikální levicí a idejemi tolerance, antirasismu a multikulturalismu. Práce Martina Ďuricy se snaží, na základě etnografie spojené s vlastní insiderskou zkušeností, tuto problematiku rozkrýt použitím etnologického kvalitativního přístupu.

Hlavním pozitivním aspektem práce je relativně pečlivě a důkladně provedená etnografie, především její prvotní fáze, tedy výběr výzkumného vzorku a dokumentace etnografických dat; autor v rámci svého výzkumu provedl řadu rozhovorů s celkem 32 informátory (které autor, z důvodu nevhodnosti tohoto termínu v jím zkoumaném prostředí, kde implikuje nedůvěru s odkazem na význam “policejního informátora”, raději citlivě nazývá “respondenty”), doplněných o “královský” metodologický přístup etnologie, tedy zúčastněné pozorování. Sledovaný vzorek informátorů je věkově i socioprofesionálně poměrně pestrý; autor nám dává k dispozici i osnovu polostrukturovaného rozhovoru, který s informátory vedl (Příloha č. 8).

Pozitivně hodnotit je třeba také hodnotit autorovu snahu o samostatný přístup na úrovni analýzy, respektive kritické práce s odbornou literaturou – navrhuje např. změnit, respektive doplnit domácí klasifikaci typů fotbalových fanoušků o nový typ (s. 15, ale zajímavá je i zmínka o novém typu “internetových chuligánů” na s. 28) apod.

Z kvantitativního hlediska tvoří podstatnou část práce velice detailně vypracovaná historie fotbalového fanouškovství a fotbalového chuligánství s důrazem na české země a Bohemians Praha 1905; tato část práce svojí pečlivostí do jisté míry dokonce (bohužel) zastiňuje vlastní etnografii; respektive se s ní místy prolíná, takže je občas bohužel obtížné rozlišit informace, které autor čerpá z odborné literatury, od informací získaných v rámci terénního výzkumu.

Určitým a možná nejvýraznějším handicapem práce je autorova výše zmíněná insiderská zkušenost, respektive malý odstup od této zkušenosti; ač se autor v textu snaží o objektivní, neuzjatý přístup, mezi řádky neustále narážíme na snahy obhájit či “uvést na pravou míru” některé skutečnosti, především ty pro jeho oblíbený sport, klub či jeho fanoušky nelichotivé. Tento fakt sice autor poctivě přiznává již v úvodu práce (a opakuje v jejím záměru); obecné zaměření svého textu jako celku ale přitom nechápe jako angažované, ale objektivistické, což ve výsledku vede k pocitu částečně rozpačitému (autor sice mohl svoji insiderskou pozici využít k napsání etnografie založené na reflexivitě vlastní výzkumné pozice, nebo se dokonce pokusit o autoetnografii, tyto přístupy jsou ale podle mého mínění teoreticky i metodologicky dosti náročné a rozhodně stojí nad rámcem požadavků kladených na bakalářské práce).

Z teoretického hlediska by se za určitý nedostatek práce dalo považovat i autorovo poměrně důrazné přitakávání psychologizujícím explanacím sociálních jevů nebo kulturních fenoménů (např. agresivního jednání určitých skupin fanoušků, apod.); tato psychologická vysvětlení (která autor většinou přebírá z odborné literatury) jsou sice pro interpretaci daných fenoménů samozřejmě zcela validní, etnologicky zaměřená bakalářská práce by se ale – na základě citlivé provedené etnografie a aplikace emického přístupu – měla pokoušet spíše o *vysvětlení* nativních významů daného chování v jeho sociálním a kulturním kontextu. Relativně také absentuje využití teoretických přístupů soudobých subkulturních studií; autor totiž vycházel většinou z literatury zaměřené přímo na problematiku hooligans, a nepokoušel se v tomto ohledu o širší teoretický přesah. Bylo by také na místě a do značné míry i záslužné, kdyby autor využil souhru unikátní situace, kdy je insiderem v subkultuře fanoušků fotbalového klubu Bohemians Praha 1905 a zároveň je k dispozici již *jiná* provedená etnografie hooligans Praha 1905 (Šešín, P. Proč Bohemák napadá Bohemáka? Etnografická

studie radikální scény Bohemians 1905, *Lidé města* 16, 2014, 3, s. 463-477); ačkoli autor existenci této studie registruje, obě etnografie spolu bohužel nekonfrontuje, ani výsledky té předcházející jeho vlastní výrazněji nevyužívá.

Za určitý nedostatek práce se dá považovat i téměř úplná absence cizojazyčné literatury; autor vychází primárně z domácí literatury k tématu, které je ale na druhou stranu dnes k dispozici již poměrně značné množství, takže je možné danou problematiku zkoumat výhradně s její pomocí. Vedle odborné literatury a etnografie (rozhovorů a zúčastněného pozorování) autor dokumentoval i poměrně značné množství tištěných a internetových pramenů týkajících se problematiky.

Z formálního hlediska práce následuje standardy současných bakalářských prací. K jejím pozitivům v tomto ohledu patří pečlivě vytvořené obrazové přílohy, které pomáhají čtenáři neznalého tématu si plasticky uvědomit ty nejvýznamnější kontexty a specifika zkoumané problematiky.

Vzhledem k atraktivnímu a v dnešních etnologických vědách stále relativně aktuálnímu tématu by si bylo možné jistě představit práci o něco zacílenější a především analyticky a interpretačně hlubší; tento deficit je ale do určité míry vyvážen pečlivostí při provádění terénního výzkumu i formálním psaní odborného textu.

Z výše uvedených důvodů předložený text doporučuji k obhajobě (hodnocení na rozhraní 2–3 dle průběhu obhajoby).

V Praze dne 24. 5. 2016

PhDr. Petr Janeček, Ph.D.